

	Laboratorní příručka Oddělení patologie Nemocnice Tábor, a.s.	NT_OSM_PAT_50
		Verze: 13
		Datum vydání: 3. 12. 2025
		Datum účinnost: 3. 12. 2025
Vypracoval	Lenka Vocílková, vedoucí laborant odd. patologie	
Kontroloval	Jana Valešová, zdravotní laborant odd. patologie MUDr. Tímea Király, lékař odd. patologie	
Schválil	Prim. MUDr. Josef Kult, primář odd. patologie	

Před použitím dokumentu si podle čísla verze ověřte, že se jedná o aktuální verzi.

Platná verze je k dispozici v místě uložení.

Obsah

1. Úvod.....	2
2. Platnost.....	2
3. Použité zkratky.....	2
4. Informace o laboratoři.....	3
4.1. Identifikace laboratoře.....	3
4.2. Základní informace o laboratoři, organizační struktura.....	4
4.3. Zaměření, úroveň a stav akreditace.....	5
4.4. Poskytované služby.....	5
5. Manuál pro odběry	7
5.1. Odběry pro biotické vyšetření.....	7
5.2. Odběry pro cytologická vyšetření.....	8
5.3. Peroperační biopsie.....	8
5.4. Průvodní listy – histologická průvodka.....	9
5.5. Transport biologického materiálu k biotickému a cytologickému vyšetření.....	9
6. Preanalytické procesy v laboratoři.....	10
6.1. Příjem biologického materiálu do histologické laboratoře.....	10
6.2. Postupy při nesprávné identifikaci vzorku nebo žádanky.....	10
6.3. Kritéria pro odmítnutí biologického materiálu nebo průvodky.....	11
6.4. Požadavky na dodatečná – doplňující vyšetření	12
7. Postanalytické procesy vyšetření.....	12
7.1. Vydávání výsledků, časová dostupnost, změny a doplňky.....	12
7.2. Hlášení výsledků v kritických intervalech.....	13
7.3. Postup při opravách nesprávných výsledků, nápravná opatření.....	13
7.4. Pravidla pro příjem zemřelých na oddělení patologie.....	14
7.5. Řešení stížností.....	15
7.6. Uskladnění a likvidace biologického materiálu.....	15
8. Seznam barvicích a diagnostických metod používaných na oddělení patologie.....	16
9. Seznam změn revizí řízeného dokumentu.....	17

Řízená kopie č.:	Podpis a razítko správce úložiště dokumentů:
------------------	---

Není-li výtisk tohoto dokumentu opatřen na první straně originálem razítka a podpisem správce úložiště dokumentů, není řízeným dokumentem.

1. Úvod

Laboratorní příručka je řízeným dokumentem oddělení patologie Nemocnice Tábor a.s. Poskytuje informace o oddělení, prováděných vyšetřeních a praeanalytických požadavcích na materiál, s cílem dosáhnout co nejpřesnějších závěrů v co možná nejkratším čase. Je určena především lékařům a sestrám klinických pracovišť nemocnice a ambulantních zdravotnických zařízení mimo nemocnici, která s laboratorii spolupracují. V aktuální verzi je dostupná na webových stránkách www.nemta.cz. V tištěné podobě může být poskytnuta spolupracujícím zdravotnickým zařízením. Je součástí dokumentace Oddělení patologie Nemocnice Tábor, a.s. a vychází z požadavků normy ČSN EN ISO 15189.

2. Platnost

Směrnice je závazná pro pracovníky PAO a všechny uživatele laboratorních služeb.

3. Použité zkratky

EHK	Externí hodnocení kvality
IKK	Interní kontrola kvality
LP	Laboratorní příručka
LIS	Laboratorní informační systém
NASKL	Národní autorizační středisko pro klinické laboratoře
NIS	Nemocniční informační systém
NT	Nemocnice Tábor, a.s.
OSM	Odborná směrnice oddělení
PAO	Oddělení patologie Nemocnice Tábor, a.s.
PI	Pracovní instrukce
SEKK	Systém externí kontroly kvality
SM	Směrnice

4. Informace o laboratoři

4.1. Identifikace laboratoře

Název organizace	Nemocnice Tábor, a.s.
Identifikační údaje	IČ 260 95 203 DIČ CZ 260 95 203
Typ organizace	akciová společnost
Adresa organizace	Kpt. Jaroše 2000, 390 03 Tábor
Vedoucí organizace	Ing. Ivo Houška, MBA
Telefon (ředitelství)	381 608 111
Název laboratoře	Oddělení patologie
Umístění	Budova G Nemocnice Tábor a.s.
Okruh působnosti	Pro lůžková a ambulantní oddělení NT a spolupracující subjekty
Vedoucí lékař oddělení	Prim. MUDr. Josef Kult
Adresa oddělení	Kpt. Jaroše 2000, 390 03 Tábor

4.2. Základní informace o laboratoři, organizační struktura

Primář oddělení: MUDr. Josef Kult e-mail: josef.kult@nemta.cz		tel.: 381 607 400
Vedoucí laborantka: Lenka Vocílková , email: lenka.vocilkova@nemta.cz tel.: 381 607 463		
Sekretariát oddělení: Beata Srbová–referentka, email: beata.srbova@nemta.cz tel.: 381 607 401		
Příjem materiálu: pondělí–pátek 6:00-14:00 hodin bioptická laboratoř		tel.: 381 607 463
Sanitáři nekroptický provoz: pondělí–pátek 6:00- 14.00 hodin		tel.: 381 607 489

Pracoviště má tři úseky, které tvoří funkční celek:

- 1. Úsek laboratorní** – bioptické, cytologické, imunohistochemické, nekroptické pracoviště, přípravný biologického materiálu, archiv a sklad.
- 2. Úsek pitevní** – pitevna, komorové chladicí zařízení pro uložení zemřelých, manipulační místnost. Pitevna a její vstupní hygienické propustě jsou zařazeny do „kontrolovaného pásma“ se zvýšeným rizikem biologických činitelů. V ostatních částech je běžný hygienický režim.
- 3. Úsek řídicí** – pracovna primáře, lékařek, kancelář.

4.3. Zaměření, úroveň a stav akreditace

Laboratoř zajišťuje vyšetření příslušející odbornosti 807 a 823. Provádí morfologická vyšetření vzorků ze tkání lidského těla za účelem provedení diagnostiky a posouzení zdravotního stavu pacienta. Oddělení patologie Nemocnice Tábor a.s. je akreditováno k uskutečňování vzdělávacího programu pro odbor specializačních vzdělávání Patologická anatomie.

Oddělení je evidováno v Registru klinických laboratoří Národního autorizačního střediska pro klinické laboratoře při České lékařské společnosti Jana Evangelisty Purkyně 807-823 - Laboratoř patologie.

Dne 1.2.2023 obdrželo oddělení PAO osvědčení o splnění podmínek Auditu II. pro registrované odbornosti 807-823 - Laboratoř patologie.

PAO NT a.s. se řídí politikou kvality tak, aby poskytované služby byly kvalitní a sloužily ve prospěch pacientů. Při výkonu laboratorních činností se PAO zabývá procesem managementu rizik, který zahrnuje identifikaci rizik, vyhodnocování, kontrolu a průběžné monitorování. Není-li možné minimalizovat zjištěné riziko, jsou o tzv. zbytkovém riziku uživatelé informováni v této Laboratorní příručce. LP zahrnuje opatření, která jsou spojena s minimalizací rizik, jež jsou spojena s péčí o pacienta. Jiný způsob, obsah a formu sdělení zbytkového rizika určuje primář oddělení.

Za zbytkové riziko je považováno riziko, které přetrvává po zavedení všech přiměřených opatření ke snížení identifikovaných rizik. Přijatelnost rizik je posuzována vedením laboratoře na základě stanovených kritérií, viz *NT_OSM_PAT_31 Řízení rizik a zlepšování*. Zbytková rizika jsou pravidelně přehodnocována při změnách procesů, výskytu neshod a mimořádných událostí.

Oddělení patologie NT a.s. jako správce osobních údajů a poskytovatel zdravotnických služeb podle zákona 372/2011 Sb. o zdravotních službách důsledně dbá na ochranu osobních a citlivých údajů pacientů, zaměstnanců a třetích osob.

Nenese žádnou právní odpovědnost za kopírování a odesílání histologických výsledků z jiných oddělení k rukám lékařů mimo NT a.s. a třetích osob.

4.4. Poskytované služby

4.4.1. Bioptická vyšetření

Laboratoř zpracovává vzorky tkání odebrané při operacích, endoskopických vyšetřeních a jiných lékařských výkonech. Materiál se zpracovává do histologických preparátů, které se barví s použitím základních i speciálních barvicích metod (seznam uveden v kapitole 6).

Laboratoř má zavedenou imunohistochemickou metodiku pro určení histogenetického původu zejména nádorů. Laboratoř používá základní škálu protilátek pro imunologická vyšetření. Speciální imunologická a molekulárně genetická vyšetření jsou zajištěna ve spolupracujících laboratořích.

4.4.2. Nekroptická vyšetření

Laboratoř zpracovává vzorky z orgánů odebraných při pitvě zemřelého. Mikroskopické vyšetření těchto preparátů slouží k upřesnění makroskopického pitevního nálezu a k potvrzení, zpřesnění nebo vyvrácení klinické diagnózy.

4.4.3. Cytologická vyšetření

Barvení roztěrů na sklíčku zhotovených buď v laboratoři z dodaného materiálu (výpotky, laváže, sekrety, moč) nebo nátěrů dodaných přímo z klinických oddělení a ambulancí.

Používá se taktéž vyšetření metodou cytobloků.

Vyšetření moče nebo čirých tekutin např. laváže, obsah cystických útvarů provádíme pomocí cytologické odstředivky – CYTOSPIN 4.

4.4.4. Peroperační vyšetření

Laboratoř poskytuje vyšetření vzorků tkání odebraných během operačního výkonu. Tkáně se zpracovávají zmrazené, krájené na kryokatu, např. sentinelová uzlina.

4.4.5. Patologicko – anatomické pitvy

Oddělení patologie zajišťuje provádění pitev v souladu s platným výkladem Zákona o zdravotních službách 372/2011 Sb., jako pitev diagnosticky zaměřených na žádost ošetřujících lékařů v NT.

Zemřelí mimo nemocnici z jakékoliv příčiny jsou převáženi k provedení pitvy na oddělení soudního lékařství do Nemocnice České Budějovice a.s. a to nejen k provedení soudní pitvy na příkaz orgánů činných v trestním řízení, ale též k provedení zdravotní pitvy. Převoz musí zařídit lékař, který pitvu požaduje.

4.4.6. Konzultační činnost laboratoře

Konsiliární vyšetření závažných a nejasných histologických nálezů, povinné druhé čtení diagnóz, zejména maligních lymfomů, další vyšetření specializovanými imunohistochemickými a molekulárně biologickými metodami má laboratoř smluvně zajištěno v Ústavech patologie lékařských fakult v Praze, Biopstickou laboratoří s.r.o. v Plzni, oddělením patologie Nemocnice České Budějovice a.s.

Seznam spolupracujících pracovišť:

Ústav patologie a molekulární medicíny 2.LF UK a FN Motol, V Úvalu 84, 150 06

Praha 5 – Motol

Ústav patologie 1. LF UK a VFN, Studničkova 2, 128 00 Praha 2

Biopstická laboratoř s.r.o., Mikulášské náměstí 4, 326 00 Plzeň

Patologické oddělení nemocnice České Budějovice a.s.

4.4.7. Seminární činnost

Oddělení pořádá patologicko-anatomické semináře v rámci NT.

5. Manuál pro odběry

Z hlediska laboratorního vyšetření nejsou žádné specifické požadavky na připravenost pacienta k odběru. Příprava pacienta a samotný odběr materiálu je zcela v kompetenci specializovaného lékaře, který jej provedl.

5.1. Odběry pro bioptické vyšetření

Resekáty: - žaludek - žlučník - appendix - tenké střevo - tlusté střevo - ledviny - děloha - adnexa - prostata - varle - prsní žláza - štítná žláza - lymfatické uzliny apod.	Resekáty musí být odebrány tak, aby anatomické poměry byly jasně prokazatelné, případně řádně označené nejlépe stehy. Standardně ihned po odběru resekát vložit do vhodné nádoby s širokým hrdlem a zalít dostatečným množstvím 10 % neutrálního pufrovaného formaldehydu. Uzliny odebrané u resekátů preferujeme vložit do roztoku MCO. Materiál vyžadující specifický přístup patologa např. vyšetření potraceného plodu s vrozenou vývojovou vadou, prs po ablaci pro karcinom – přijímá odd. patologie nefixovaný a v co nejkratší době od provedení výkonu. Lymfatické uzliny s podezřením na lymfom přijímá odd. patologie nefixovaný a v co nejkratší době od provedení výkonu, v případě, že to není možné, preferujeme jako fixační roztok 60 % alkohol. U resekátu střeva pro karcinom přináší na oddělení patologie sanitář z operačních sálů nativní materiál k dalšímu zpracování Transportní nádobu je nutné řádně označit polepkou s rodným číslem, jménem, pojišťovnou pacienta a oddělením, které materiál posílá a společně zaslat s řádně vyplněným průvodním listem na PAO. K imunohistochemickému vyšetření lze většinou použít formolem fixovaný materiál. U složitých případů doporučujeme individuální konzultaci případu s patologem.
Excize: - kožní excize - prsní žláza apod.	Při odběru vícečetných excizí od jednoho pacienta je nutné vkládat excize do zkumavek jednotlivě, aby byla zajištěna jasná topografická identifikace vzorku.
Endoskopický materiál:	Při odběru polypu značit stopku nebo spodinu polypu. Doporučení: u menších vzorků je nutná okamžitá fixace materiálu, z důvodu jeho zaschnutí na vzduchu a znehodnocení.

5.2. Odběry pro cytologická vyšetření

Vyšetření tělních tekutin a výplachů: - pohrudniční výpotky - nitrobřišní výpotky - kloubní výpotek - obsah cyst, pseudocyst atd. - punkce pankreatu	Doporučení: okamžitý transport vzorků na PAO - odebrané tělní tekutiny ihned fixovat 10 % neutrálním pufrovaným formaldehydem - nátěry zhotovené klinikem je nutné fixovat zaschnutím na vzduchu a následně zaslat v plastovém pouzdře pro přepravu sklíček
Kartáčové stěry: např.: - bronchiální sliznice - mimojaterní žlučové cesty	Doporučení: okamžitý transport vzorků na PAO - odebrané tělní tekutiny ihned fixovat 10 % neutrálním pufrovaným formaldehydem - nátěry zhotovené klinikem je nutné fixovat zaschnutím na vzduchu a následně zaslat v plastovém pouzdře pro přepravu sklíček

Transportní nádobu je nutné řádně označit polepkou s rodným číslem, jménem, číslem pojišťovny pacienta a oddělením, které materiál posílá. Společně s materiálem se zasílá na PAO řádně vyplněný průvodní list.

K imunohistochemickému vyšetření lze většinou použít formolem fixovaný materiál.

Každý biologický materiál je nutné považovat za infekční.

Žádanky ani vnější strana zkumavky nesmí být kontaminovány biologickým materiálem – toto je důvodem k odmítnutí přijetí vzorku do laboratoře.

Biologický materiál musí být řádně fixovaný 10 % neutrálním pufrovaným formaldehydem. Množství fixační tekutiny musí odpovídat **10tinásobku objemu tkáně**, tkáň musí být ihned zcela ponořena – důležité pro kvalitní výsledek vyšetření.

Fixovaný materiál do doby transportu **neskladujte v lednici**.

Transportní nádoby – používají se jednorázové plastové nádoby s víkem.

Ke každému vyšetřovanému vzorku je nutné zaslat Průvodní list (viz. odstavec 3.4.).

5.3. Peroperační vyšetření

Peroperační biopsii provádíme každý všední den v pracovní době (7 – 14.00 hod). Přístroj Kryokat je v provozu nepřetržitě.

Ihned po odběru pracovník OPS doručí nativní tkáň v uzavřené transportní nádobě na oddělení patologie. Osobně předá proti podpisu laborantce. Na průvodce musí být uveden čas odběru a číslo telefonu, kam se hlásí výsledek vyšetření.

Jedná se o **statimové vyšetření**.

Není-li výtisk tohoto dokumentu opatřen na první straně originálem razítka a podpisem správce úložiště dokumentů, není řízeným dokumentem.

5.4. Průvodní listy – histologická průvodka

Lze využít oficiální tiskopis SEVT – 14 142 0 – Průvodní list k zásilce histologického materiálu, elektronické žádanky v NISu nebo mohou zaslat vlastní vytvořenou průvodku z počítačových programů pro lékaře, která však musí obsahovat všechny potřebné údaje.

Základní identifikační znaky požadované na žádance:

- 1/ příjmení a jméno pacienta,
- 2/ adresa pacienta
- 3/ rodné číslo pacienta
- 4/ pohlaví
- 5/ kód zdravotní pojišťovny pacienta (případně jiný způsob úhrady)
- 6/ razítko oddělení, jméno a podpis lékaře, IČZ, odbornost objednatele
- 7/ předmět vyšetření a lokalizace vzorku
- 8/ klinická diagnóza, event. předchozí léčení
- 9/ datum odběru
- 10/ u nativního biologického materiálu čas odběru
- 11/ použitý fixační roztok

5.5. Transport biologického materiálu k bioptickému a cytologickému vyšetření

Fixovaný materiál z operačních sálů přinášejí sanitáři každý všední den v 7.00 ráno a proti podpisu do sešitu jej předávají laborantce na oddělení patologie.

Peroperační biopsie přinášejí sanitáři operačních sálů v pracovní době PAO (pondělí–pátek, 7 - 14hodin) a proti podpisu do sešitu předávají laborantce.

Pro amputáty končetin docházejí sanitáři patologie na operační sály. Mimo pracovní dobu PAO je přinášejí sanitáři operačních sálů. O příjmu amputátu je veden zápis v Knize příjmů. Klíč od chladicích boxů si vyzvedávají sanitáři OPS na recepci NT a ukládají amputáty do boxů sami. Po opuštění oddělení klíče vrací zpět na recepci.

Ostatní vzorky z ambulancí nemocnice i z ostatních privátních zařízení, které sváží dopravní služba NT se shromažďují na sběrném místě – uzamykatelné místnosti – v suterénu pavilonu interních oborů. Odtud si jej pracovníci oddělení patologie – sanitáři, laborantky v plastovém, uzavíratelném boxu přinášejí na oddělení, denně v 7.00 a 10.00 hod.

Lékaři, kteří nepožadují svoz materiálu od Nemocnice Tábor a.s. si zajišťují dopravu vzorků sami.

Laboratoř přijímá vzorky od pondělí do pátku v době 6.00 – 14.00. Vzorky dodané po 13.00 se zpracovávají následující všední den.

Materiál na všechna vyšetření je nutné předat pracovníkům patologie osobně (zvonek u vstupních dveří na oddělení).

Pracovník patologie je oprávněn nepřijmout ke zpracování materiál, který je nedostatečně nebo nesprávně označený a mohlo by dojít k nesprávné identifikaci pacienta.

Není-li výtisk tohoto dokumentu opatřen na první straně originálem razítka a podpisem správce úložiště dokumentů, není řízeným dokumentem.

O této skutečnosti je třeba provést záznam do Knihy neshod a informovat příslušné oddělení, že se materiál vrací s průvodkou k opravě nebo identifikaci.

6. Preanalytické procesy v laboratoři

6.1. Příjem biologického materiálu do histologické laboratoře

Příjem vzorků probíhá každý všední den v době od 6.00 do 14.00. Fixované vzorky na vyšetření se předávají laborantům na příjmu osobně. Vzorky dodané po 13.00 jsou zpracovány následující pracovní den.

Případné nesrovnalosti mezi označením vzorku a údaji na průvodce řeší laborant, který zodpovídá za příjem materiálu. Ten také potvrzuje přijetí vzorku svou jmenovkou na průvodním listě zasílaného vzorku.

Při příjmu je ke každému vzorku přiřazeno laboratorní číslo vyšetření. Laborantka očíslovuje vzorky s materiálem i histologické průvodky. Pod tímto číslem je materiál zpracováván a později uchováván v digestoři a archivu.

Shodu mezi údaji na průvodce a nádobě s materiálem kontroluje laborantka opět při číslování materiálu (průvodku označí svou značkou) a opakovaně s lékařem při přípravě (tzv. přikrajování) bločků pro histologické zpracování vzorků.

Ke každému vyšetření je na originálu průvodky i v Bioptické knize uveden počet zpracovaných bloků a zhotovených preparátů, údaje o použitém histologickém barvení, čísla kódů pro vyúčtování výkonů pro zdravotní pojišťovny.

Osobní údaje pacientů jsou dostupné pouze pracovníkům laboratoře.

Po skončení vyšetření je materiál archivován v podobě preparátů a parafinových bločků. Výsledek vyšetření je veden v papírové i elektronické formě a v NIS.

Příjem materiálu k peroperační biopsii:

Vzorek z operačního sálu přináší sanitář v pracovní době oddělení a osobně jej předává pracovníkovi PAO. Ten jej standartním způsobem přijme a přidělí laboratorní číslo a kromě data zaznamená **i čas příjmu**.

6.2 Postupy při nesprávné identifikaci vzorku nebo žádanky

I. Nesprávná identifikace vzorku

Jestliže nesouhlasí **podstatné údaje** (jméno, rodné číslo pojištěnce) o materiálu na průvodním listu s označením materiálu na nádobce nebo je nádobka neoznačená, je pracovník přijímající materiál oprávněn ho nepřijmout.

Řešení:

a) Materiál i s průvodním listem pošle zpátky na příslušné oddělení a udělá o tom zápis do Knihy neshod, přičemž do zápisu uvede jak údaje z průvodního listu, tak i údaje z nádoby

Není-li výtisk tohoto dokumentu opatřen na první straně originálem razítka a podpisem správce úložiště dokumentů, není řízeným dokumentem.

s materiálem.

b) Oznámí situaci na zasílající oddělení telefonicky a ponechá na zasilateli, zda si materiál na PAO vyzvedne sám nebo přijde materiál identifikovat a údaje opravit. O situaci se provede zápis do Knihy neshod.

II. Dodání materiálu bez průvodního listu

Pokud je dodán materiál bez průvodky, ponechá se na příjmu oddělení PAO a prozatím se nezpracovává. Je proveden zápis do Knihy neshod při příjmu materiálu. Zasílající oddělení je informováno telefonicky, aby příslušnou průvodku dohledalo nebo zaslalo znovu. Materiál bez průvodního listu se nezařazuje ke zpracování, dokud není průvodní list dodán.

III. Dodání průvodního listu bez materiálu

Řešení:

a) Je telefonicky vyzván pracovník příslušného oddělení, aby materiál dohledal a přinesl na oddělení patologie. Je proveden zápis do Knihy neshod.

b) Průvodní list je vrácen na oddělení s poznámkou „Materiál nedodán“. Přijímající pracovník provede zápis do Knihy neshod.

IV. Nesouhlasí některé údaje na průvodním listu s údaji na nádobce nebo některý údaj chybí

Údaje je možno opravit na základě telefonického dotazu na zasílajícím oddělení. Do Knihy neshod i na průvodku se musí zapsat, kdo s kým telefonoval a jaké údaje byly opraveny.

V. Průvodní list je znečištěný vylitou fixační tekutinou a text je špatně čitelný, materiál nefixovaný

Doplněna fixační tekutina a je požadováno nové vyplnění průvodního listu a zaslání na PAO. Proveden zápis do Knihy neshod.

VI. Nesouhlasí počet nádobek s údaji na průvodce nebo je označení nesprávné

Protože k jedné průvodce může patřit více nádobek s materiálem, je nutné kontrolovat, zda souhlasí i počet nádobek a jejich označení s údaji na průvodce. Pokud se vyskytnou nejasnosti, je možné tuto situaci vyřešit telefonickým dotazem na zasílajícím oddělení nebo materiál i průvodku zaslat k identifikaci zpátky na oddělení. V Knize neshod musí být vzniklá situace podrobně popsána.

VII. Nádobka se vzorkem rozbitá nebo poškozená, rozbité podložní sklo s cytologickým nátěrem

Neshoda je nahlášena na odesílající oddělení a je požadovaná identifikace vzorku. Rozbité sklo je odmítnuto – nelze vyšetřit. Situace je popsána do Knihy neshod.

6.3. Kritéria pro odmítnutí biologického materiálu nebo průvodky

a) na průvodce chybí nebo jsou nečitelné základní údaje identifikace pacienta a není možno tyto údaje dotazem doplnit

b) nádobka s materiálem není označena

c) nesouhlasí popis vzorků s popisem na průvodce

d) rozbité podložní sklo s cytologickým nátěrem

Není-li výtisk tohoto dokumentu opatřen na první straně originálem razítka a podpisem správce úložiště dokumentů, není řízeným dokumentem.

- e) průvodní list je znečištěný fixační tekutinou a text je špatně čitelný
- f) pokud je materiál znehodnocen (např. špatně fixován) – laboratoř materiál nemůže zpracovat

6.4. Požadavky na dodatečná-doplňující vyšetření

V případě klinického požadavku o revizi histologického vyšetření, či doplnění dalšího vyšetření již zpracovaného primárního vzorku, může laboratoř požadavek akceptovat v případě, že je v laboratoři přítomen vzorek ve formě bločku v dostatečném množství. O dodatečné vyšetření může klinik požádat ústně nebo písemně.

Transport materiálu jako poštovní zásilka: je možné přepravovat pouze zpracovaný materiál – bloček, preparát. Za správné zabalení a označení materiálu odpovídá zasílající pracoviště. O odeslaných bločcích a preparátech je vedena evidence v záznamní knize "POŠTA" uložené v laboratoři.

7. Postanalytické procesy vyšetření

7.1. Vydávání výsledků, časová dostupnost, změny a doplňky

Vydávání výsledků v písemné podobě:

Výsledky biotických vyšetření vytištěné na průvodce předkládá referentka lékaři k podpisu. Biotik svým podpisem garantuje výsledek vyšetření. Teprve pak je výsledek uvolněn v NISu pro ošetřujícího lékaře.

Kopie nálezu s diagnózou maligního nádoru je zasílána rovněž onkologickému oddělení NT. Vydávání výsledků ze spolupracujících laboratoří probíhá formou kopií výsledku pro žadatele.

Referentka předává do podatelny nemocnice výsledky v tištěné formě v zalepených obálkách.

Sdělování výsledků telefonicky:

Pouze lékaři patologie mohou sdělit výsledek vyšetření ošetřujícímu lékaři telefonicky. O tomto sdělení se vede zápis do sešitu „Telefonické hlášení výsledků“. Sešit je uložen u lékařů PAO.

Sešit obsahuje tyto údaje:

- jméno lékaře, který výsledek telefonicky hlásí
- jméno lékaře, který výsledek telefonicky přijímá
- datum a čas, kdy je výsledek hlášen

Pacientům se výsledky vyšetření nevydávají ani nesdělují.

Časová dostupnost výsledků (doba odezvy):

Bioptická vyšetření:

- obvykle 3.den od příjmu materiálu
- telefonicky v urgentních případech nejdříve 2. den odpoledne
- v případě použití dalších speciálních metod do týdne
- v případě konzultace na smluvním pracovišti 3-5 týdnů

Cytologická vyšetření:

- nejdříve 2–3 dny jednoduché případy
- složitější nebo vícečetné nátěry 7 dní

Peroperační vyšetření:

- 20–30 minut od příjmu materiálu do laboratoře
- výsledek hlásí bioptik telefonicky, čas a jméno lékaře jsou evidovány na originálu histologické průvodky, který je archivován

Konzultační vyšetření:

- pracovišti, které vyšetření požaduje, je předána předběžná diagnóza nebo diagnostická rozvaha
- po obdržení výsledku ze spolupracující laboratoře, je neprodleně předán zadavateli

Nekroptická vyšetření:

- kopie pitvěního protokolu jsou zasílány do 1 měsíce po pitvě a ukončeném histologickém vyšetření zadavateli
- vydávání kopií pro pozůstalé viz. *NT_SM_101*

7.2. Hlášení výsledků v kritických intervalech

Závažné a neočekávané bioptické nálezy hlásí patolog ošetřujícímu lékaři ihned telefonicky po jejich zjištění.

O hlášení výsledků v kritických intervalech se musí udělat zápis do *Knihy telefonického hlášení výsledků*.

7.3. Postup při opravách nesprávných výsledků, nápravná opatření

Pokud se stane, že je na klinické pracoviště odeslán nesprávný výsledek nebo na základě požadavku ošetřujícího lékaře je vzorek dále vyšetřován, je toto řešeno **jako závažná neshoda typu I**. Zadavateli vyšetření je sdělena oprava výsledku lékaři telefonicky a písemně formou dodatečného sdělení. Původní výsledek je archivován s novým – opraveným výsledkem, pod stejným číslem se jménem lékaře, který neshodu řešil: *F_PAT_2 Evidence neshod a nápravná opatření*.

7.4. Pravidla pro příjem zemřelých na oddělení patologie

Těla zemřelých společně s dokumentací přijímají od sanitářů lůžkových oddělení nemocnice v pracovní době oddělení sanitáři PAO. Kontrolují identifikaci zemřelého a dodanou dokumentaci.

Mimo pracovní dobu si klíč od chladicích boxů vyzvedávají sanitáři lůžkových oddělení na recepci NT a ukládají těla zemřelých do boxů sami. Klíče od chladicích boxů vrací zpět na recepci. Stejný postup platí i pro zaměstnance ZZS, kteří na oddělení patologie ukládají do chladicích boxů těla pacientů, kteří zemřeli během převozu do nemocnice.

O zapůjčení klíčů se vede zápis v knize uložené na recepci nemocnice.

Dokumentaci zemřelých ukládají sanitáři do schránky v manipulační místnosti. Po příchodu si sanitář PAO dokumentaci vybírá ze schránky a provádí její kontrolu a kontrolu těl zemřelých.

Sanitáři lůžkových oddělení provádějí zápis do Knihy příjmu zemřelých.

Zápis musí obsahovat tyto náležitosti:

- jméno a příjmení zemřelého
- název oddělení
- datum příjmu
- hodina příjmu
- jméno sanitáře, který tělo přiváží – čitelně – nejlépe hůlkovým písmem
- podpis sanitáře, který tělo přivezl

1. Identifikace zemřelého: podrobně viz. *NT_SOP_12 Péče o mrtvé tělo*

2. Dokumentace:

- *List o prohlídce zemřelého*, který obsahuje 2 části: A a B – vyplní lékař) NIS nemocnice je zaveden
- *Průvodní list k pitvě* – 1x (SEVT 14 034 0) nebo stejný formulář z NIS – vyplní lékař.

Listy o prohlídce zemřelého musí být vyplněny přesně a úplně ve všech rubrikách, každý list opatřen podpisem prohlízejícího lékaře a razítkem oddělení.

Pokud je požadována pitva je nutné s listem o prohlídce zemřelého dodat i Průvodní list ke klinické pitvě.

Není-li možno ze závažných důvodů dodat kompletní dokumentaci ihned s tělem zemřelého, musí být tato dodána nejdéle do 7.00 následujícího dne do kanceláře oddělení patologie. Rozdělení pitev a práce na pitvě začínají nejdříve od 7.00 hod.

Těla zemřelých jsou vydávány pohřebním službám v pondělí až pátek v době od 7.30 do 14.00 hodin.

Sanitář oddělení patologie vyveze tělo zemřelého z chladicího boxu, zkontroluje jeho totožnost a předá pracovníkovi pohřební služby.

Pracovník pohřební služby potvrdí převzetí zemřelého svým podpisem v Knize zemřelých a zároveň i sanitář PAO potvrzuje předání těla svým podpisem. Sanitář zůstává v prostorech manipulační místnosti do odjezdu pohřební služby.

7.5. Řešení stížností

Každý pracovník oddělení informuje o stížnostech svého nadřízeného pracovníka, který stížnost řeší (viz. směrnice *NT_SM_014 Sledování spokojenosti pacientů Postup při vyřizování stížností, pochval, NT-OSM_PAT-04 Příručka kvality patologie* nebo web NT a.s. Vyřizování stížností).

Stížnosti se mohou podávat ústně, telefonicky nebo písemnou formou.

Zápisy jsou vedeny v knize stížností – uloženo u vrchní laborantky.

7.6. Uskladnění a likvidace biologického materiálu

Biologický materiál je skladován v uzavřených nádobách v digestoři, skříni na zbytkový materiál a chladících boxech s odtahem. Po stanovení a uzavření diagnózy je likvidován podle provozního řádu o nakládání s odpadem *NT_RAD_07* Nemocnice Tábor a.s.

Bioptické a nekroptické parafínové bločky se archivují v prostorách oddělení patologie **10 let, preparáty 5 let**. Likvidovány jsou podle provozního řádu o nakládání s odpadem *NT-RAD-07*.

8. Seznam barvicích a diagnostických metod používaných na oddělení patologie

1	Alcianová modř-PAS (průkaz mukopolysacharidů)
2	Alcianová modř (kyselé mukopolysacharidy)
3	Goldnerův-trichrom (kolagenní vlákna)
4	Gömory (impregnace retikul. vláken)
5	Gram (průkaz bakterií)
6	Grocott (průkaz plísni)
7	Hematoxylin-eosin (základní, přehledné barvení)
8	Hematoxylin-vanGieson (barvení kolagenu)
9	Kongo červen (barvení amyloidu)
10	Kossa (průkaz vápníku)
11	Luxolová modř (myelinové pochvy)
12	Ziehl-Neelsen (průkaz mykobakterií)
13	Masson (impregnační metoda-melanin)
14	Modrý trichrom (kolagení vazivo)
15	NOR (průkaz senilních drůz)
16	PAS (průkaz polysacharidů)
17	PERLS (průkaz železa)
18	Šarlach (barvení tuků)
19	Weigert (barvení elastických vláken)
20	Zelený trichrom (barvení kolagenu)
21	Schmorlova reakce (barvení mědi)

Imunohistochemie:

	protilátka
1	aktin
2	CD 45 (LCA)
3	Melanosome (HMB 45)
4	CD 3
5	CD 30
6	CD 20
7	KI-67
8	S 100
9	Cytokeratin 20
10	Cytokeratin HMW
11	Cytokeratin AE1/AE3
12	Cytokeratin 7
13	P16
14	HP

9. Seznam změn a revizí řízeného dokumentu

Verze	Datum	Obsah změny/revize	Jméno a podpis vlastníka/garanta dokumentu
13	3.12.2025	Upravený dokument	Lenka Vocílková

Není-li výtisk tohoto dokumentu opatřen na první straně originálem razítka a podpisem správce úložiště dokumentů, není řízeným dokumentem.